

RAADSVRAAG**Nr: SV24-004****Datum: 25 januari 2024****Vraag art. 38****Indiener: Nathalie Glastra-Langeveld - VGBK****Onderwerp: Laagvlieggebieden voor helikopters van Defensie boven Krimpenerwaard**

Toelichting bij en doel van de vragen:

Vanwege de veranderende situatie in de wereld, wordt er steeds meer van Defensie gevraagd. Om hier goed voor uitgerust te zijn, is het belangrijk dat alle onderdelen van Defensie op een goede manier getraind worden.

Om dit te bereiken, heeft Defensie de beschikking over verschillende oefengebieden. Deze gebieden voldoen al enige tijd niet meer. Om de uitbreiding van bestaande oefengebieden en het gebruik van nieuwe oefengebieden mogelijk te maken, is men begonnen met het Nationaal Programma "Ruimte voor Defensie". Informatie erover is door Defensie beschikbaar gesteld op [Ruimte voor Defensie | Defensie.nl](https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie) (<https://www.defensie.nl/onderwerpen/ruimte-voor-defensie>)

Voor dit programma is een MER gemaakt, welke hier is te vinden:

<https://www.defensie.nl/binaries/defensie/documenten/publicaties/2023/12/15/notitie-reikwijdte-en-detailniveau-programma-ruimte-voor-defensie/2023+12+15+Notitie+Reikwijdte+en+Detailniveau+voor+de+milieueffectenrapportage+NPRD.pdf>

Een specifiek onderdeel hiervan, betreft de uitbreiding van laagvlieggebieden voor helikopters (te vinden op pagina 41 t/m 43 en pagina 98 t/m 101).

Op de kaarten in dit document is te zien, dat de uitbreiding ook over het oostelijk deel van Krimpenerwaard is gepland.

Vragen:

- Is er communicatie geweest tussen het Ministerie van Defensie en de gemeente Krimpenerwaard over deze geplande uitbreiding van de oefengebieden?

Er is geen rechtstreekse communicatie geweest, niet anders dan het algemeen bekend maken van de notitie reikwijdte en detailniveau.

- Heeft de gemeente de mogelijkheid gehad om te participeren en daar dan gebruik van gemaakt?

In deze fase is participatie mogelijk door het indienen van een zienswijze op de notitie reikwijdte en detailniveau. Hieraan voorafgaand zijn er geen participatiemogelijkheden geweest.

- Is er bekend wat de frequentie en impact van de oefeningen zal zijn?

Dit is nog niet bekend en daarom als vraag opgenomen in de zienswijze.

- Is het college van plan een zienswijze in te sturen voor de deadline van 12 februari 2024?

Ja, zie bijgevoegde ingediende zienswijze.

Antwoord college:

Ondertekening college:

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip

ir. J. Beenakker

Zienswijze van de gemeente Krimpenerwaard op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage ten behoeve van het 'Nationaal Programma Ruimte voor Defensie'.

De gemeente Krimpenerwaard heeft kennisgenomen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau Milieueffectrapportage ten behoeve van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (hierna: NRD). De NRD ligt ter inzage van 18 december 2023 tot en met 12 februari 2024.

Graag brengen wij als zienswijze onderstaande punten onder uw aandacht.

Wij hebben kennisgenomen van het bijbehorend participatieplan en vinden dit uiterst minimaal. Voordat de NRD bekend gemaakt werd is er naar ons oordeel geen gelegenheid geweest voor de gemeente Krimpenerwaard om te participeren in de totstandkoming van de ontwerp-NRD.

Hierbij merken wij op dat de voorgenomen ontwikkelingen nog weinig concreet lijken, maar desondanks een zeer grote invloed kunnen hebben op de ruimtelijke ontwikkelingen in onze gemeente.

Voor onze gemeente is één onderdeel van de NRD met name relevant: nieuw aan te wijzen laagvlieggebieden (militaire oefengebieden) voor helikopters. Het overgrote deel van gemeente Krimpenerwaard, vanaf Berkenwoude tot en met Schoonhoven, ligt in zo'n nog te onderzoeken militair oefengebied (zie oranje arcering in Figuur 1 in Bijlage 1).

Deze mogelijke aanwijzing doorkruist de plannen om meer hoogspanningsleidingen door de gemeente aan te leggen.

Niet alle relevante milieuaspecten zijn opgenomen in de lijst met te onderzoeken effecten voor laagvlieggebieden (pagina 98-100). Het detailniveau van de NRD is bovendien beperkt, wat een inhoudelijke beoordeling lastig maakt. Zo is er op dit moment nog niets bekend gemaakt over de frequentie en omvang van de oefeningen in Krimpenerwaard.

Opvallend zijn de verschillen met het onderdeel 'Onbemande maritieme helikopters' (pagina 92-94). Het zou logisch zijn als dezelfde aspecten worden onderzocht, maar er zijn enkele belangrijke afwijkingen.

De aspecten waarop we adviseren om het onderzoek uit te breiden zijn als volgt:

- Onderzoek naar 'beschermde soorten' is verplicht. Een voor de hand liggend te verwachten effecten is het verstoren van strikt beschermde broedende (weide)vogels. Dit en andere effecten (ook buiten beschermde natuurgebieden) moeten worden onderzocht of anderszins beoordeeld. Voor het onderdeel 'Onbemande maritieme helikopters' wordt dit wel genoemd als te onderzoeken aspect.
- Een toelichting over de omgang met gebieden die een aanwijzing hebben als 'belangrijk weidevolgelgebied'. Deze zijn doorgaans gelegen buiten NNN en Natura2000 gebieden, maar genieten wel een zekere beschermingsstatus.
- Uit de NRD blijkt niet op welk detailniveau onderzocht gaat worden hoeveel last inwoners van de gemeente Krimpenerwaard zullen ondervinden. Er zal wel onderzoek worden uitgevoerd naar 'het effect op luchtvaartlawaaï', waar militaire oefeningen ook onder zullen vallen. Om deze hinder in te schatten is het belangrijk om te weten met welk materiaal, hoeveel uur per jaar en op wat voor afstand tot woonkernen en woningen er zal worden gevlogen. Voor inwoners van de gemeente is het van belang om de piekbelasting op de gevels van woningen LA_{max} of LA_{Smax} te weten om de hinder in kaart te brengen.
- Een toelichting over de omgang met gebieden die een aanwijzing hebben als 'stiltegebied'. Het rijk ziet het belang van deze gebieden zoals beschreven in artikel 2.18 van de Omgevingswet. Onduidelijk is waarom deze gebieden in de NRD desondanks niet zijn genoemd als belemmering voor de realisatie van laagvlieggebieden. Voor het onderdeel 'Onbemande maritieme helikopters' worden stiltegebieden overigens wél genoemd als "nadrukkelijk aanwezige belemmering voor vliegverkeer".

Nadere beschouwing relevantie stiltegebieden

Een significant gedeelte van gemeente Krimpenerwaard is door de provincie aangewezen als stiltegebied. In een stiltegebied zijn alleen geluiden toegestaan die bij het gebied passen. Het geluidsniveau ligt normaliter onder de 40 db(A). Hierbij zijn uitzonderingen toegestaan, zoals (normaal) vliegverkeer. Het oefenen met militaire helikopters is echter in strijd met de uitgangspunten voor stiltegebieden. Ter illustratie: het geluid van een Apache helikopter is ca. 100 dB(A) op 10 meter afstand. De realisatie van een militair oefengebied tast daardoor de gebiedskwaliteit aan.

De stiltegebieden zijn van belang voor de inwoners en toeristen in Krimpenerwaard. Het woongenot en de kwaliteit van het gebied voor recreatiedoeleinden kan afnemen door de realisatie van een militair oefengebied. Of dit kan leiden tot een afname van bijvoorbeeld de woningwaarde en inkomsten uit toerisme is nog onduidelijk.

Een significant deel van de stiltegebieden is door de provincie ook aangewezen als belangrijk weidevogelgebied. Deze zijn doorgaans gelegen buiten NNN en Natura2000 gebieden maar zijn een belangrijk broed- en leefgebied voor weidevogels zoals de grutto en kievit. De realisatie van een militair oefengebied tast daardoor de habitatkwaliteit aan.

Kaarten met de ligging van stiltegebieden en weidevogelgebieden zijn weergegeven in bijlage 1.

Wij verzoeken u de NRD aan te passen met medeneming van bovenstaande punten en deze op te nemen in de plan-MER.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van gemeente Krimpenerwaard,

de secretaris,

de burgemeester,

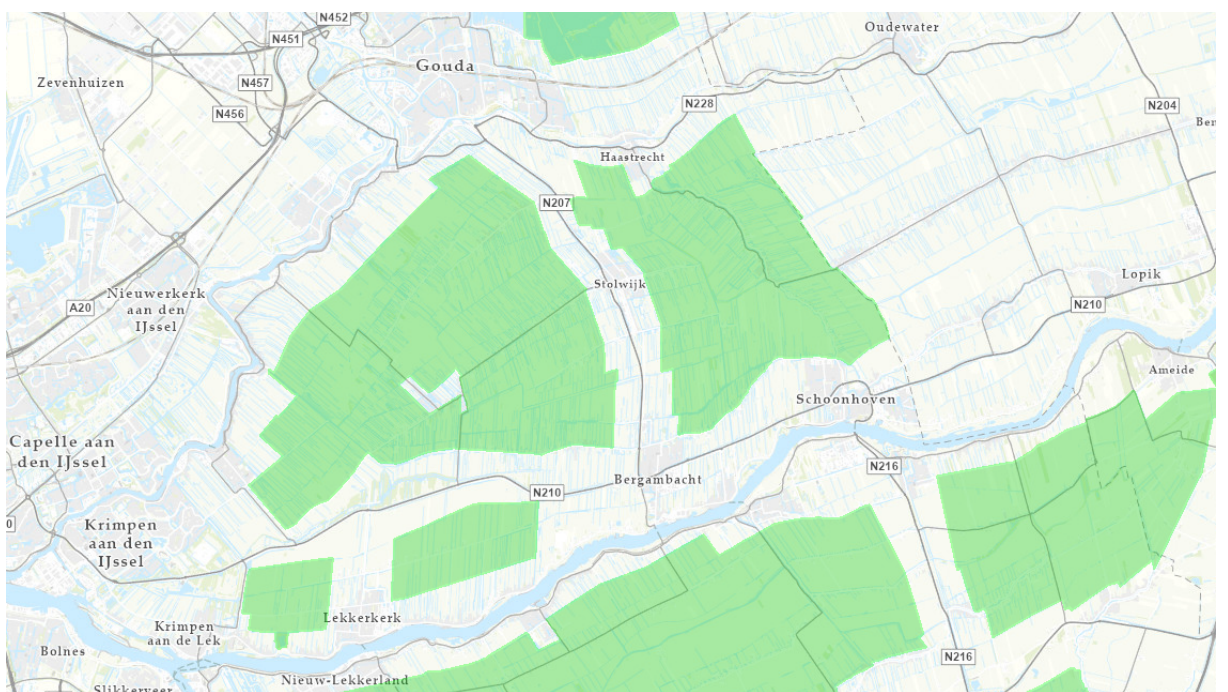
J. Hennip

ir. J. Beenakker

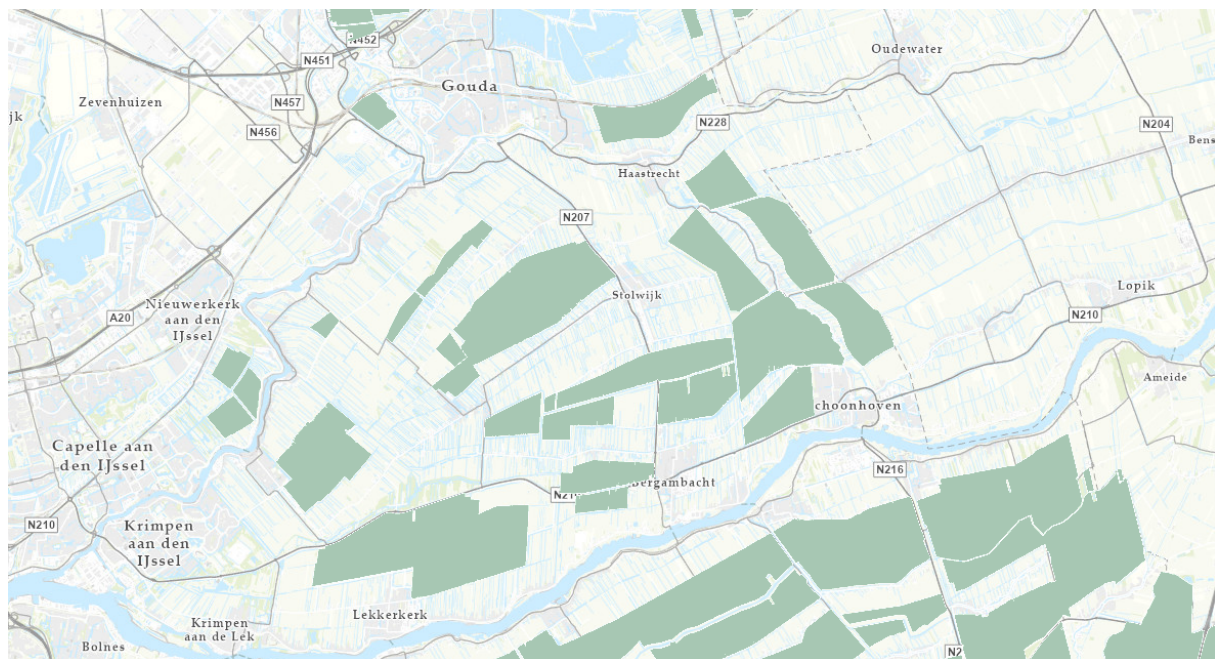
Bijlage 1: Ondersteunend kaartmateriaal

Figuur 1: ligging te onderzoeken nieuw laagvlieggebied omgeving Krimpenerwaard

Figuur 2: ligging stiltegebieden Krimpenerwaard

Figuur 3: ligging gebieden met aanduiding 'belangrijk weidevogelgebied'